

Φυσικός πλούτος της Κρήτης

Φυσικό περιβάλλον Φυσικό περιβάλλον

Με τον όρο φυσικό περιβάλλον εννοούμε τη γη (έδαφος, υπέδαφος, δάση) τα νερά (θάλασσες, λίμνες, ποτάμια, βιότοποι) το κλίμα και γενικά την ατμόσφαιρα μέσα στην οποία ζει και κινείται ο άνθρωπος. Το φυσικό περιβάλλον έχει μεγάλη σημασία για την επιβίωση και ανάπτυξη του ανθρώπου. Επιδρά στη σωματική, πνευματική και ψυχική του διάπλαση και συντελεί στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του. Η περιβαλλοντική υποβάθμιση, η εξάντληση του φυσικού κεφαλαίου της γης και η διατάραξη του οικολογικού ισοζυγίου, αποτελούν αδιαμφισβήτητες ορατές επιπτώσεις μιας άλογης περιβαλλοντικής επιλογής. Αντίθετα, το μοντέλο της βιώσιμης ανάπτυξης, το οποίο προτείνει την ισόρροπη έμφαση ανάμεσα στην ανάπτυξη και την περιβαλλοντική προστασία, προβάλλει σήμερα ως η μόνη προοπτική για το μέλλον της ζωής στη γη. Ένα μέλλον που για να είναι βιώσιμο και ρεαλιστικό, πρέπει η ανάπτυξη να προσαρμόζεται στη φύση και όχι αντίστροφα.

Χλωρίδα Κρήτης

Η κρητική χλωρίδα είναι ενδιαφέρουσα, πλούσια και σημαντική. Αποτελείται από 1.706 φυτά (αυτοφυή) εκ των οποίων 178 θεωρούνται αποκλειστικά ενδημικά της περιοχής και επιπλέον 38 ανήκουν στην ευρύτερη περιοχή Κρήτης-Καρπάθου, δηλαδή δεν βρισκονται πουθενά αλλού στον πλανήτη. Αν και η κρητική χλωρίδα θεωρείται μία από τις πιο μελετημένες της περιοχής της Μεσογείου, είναι σίγουρο ότι επιφυλάσσει εκπλήξεις στους νέους ερευνητές. Το ανάγλυφο της περιοχής, δύσβατες ορεινές περιοχές και φαράγγια που ακόμα δεν έχουν ερευνηθεί ανατρέπουν τα δεδομένα για τον αριθμό και την κατανομή των φυτικών ειδών στο νησί.

Ο πλούτος της χλωρίδας της Κρήτης γίνεται περισσότερο αντιληπτός αν ληφθεί υπόψη ότι σε μια έκταση 8.306τ.χλμ., που αντιπροσωπεύει περίπου το 6% της συνολικής έκτασης του ελληνικού χώρου, απαντάται

το 28% περίπου του συνόλου των γνωστών φυτών της ελληνικής χλωρίδας. Ο πλούτος αυτός αποδίδεται στη γεωγραφική θέση, στη γεωλογική ιστορία και στην ποικιλία των βιοτόπων (οικοτόπων) του νησιού. Κάποια από τα ενδημικά φυτά της Κρήτης είναι το δίκταμο, ο έβενος και η αμπελιτσιά.

Από το σύνολο των ενδημικών φυτών της Κρήτης τα αποκλειστικά ενδημικά φυτά του Νομού Χανίων αριθμούν περίπου 180 είδη. Τα 100 βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή των Ορέων και από αυτά τα 30 απαντώνται μόνο στη συγκεκριμένη περιοχή (στενοενδημικά των Ορέων).

Ανθρωπογενείς κυρίως επιδράσεις, όπως πυρκαγιές, παράνομη βόσκηση και υπερβόσκηση, διάνοιξη αγροτικών δρόμων, αρδευτικά έργα στις ορεινές περιοχές, ανεξέλεγκτος τουρισμός και διάφορες οικιστικές δραστηριότητες, είναι από τα κυριότερα αίτια υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος του νησιού. Σύμφωνα με το «The red data book of rare and threatened plants of Greece» (Κόκκινο βιβλίο για τα απειλούμενα φυτά της Ελλάδας) (Phitos et al, 1995), έχουν καταγραφεί 67 απειλούμενα φυτά στην Κρήτη, από τα οποία τα 30 βρίσκονται στην περιοχή των Λευκών Ορέων και τα 21 αποκλειστικά στο Νομό Χανίων. Για την προστασία των παραπάνω ενδημικών ειδών στο Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων (ΜΑΙΧ) έχουν σχεδιαστεί και υλοποιούνται ένας βοτανικός κήπος και μια τράπεζα σπερμάτων (σπόρων), όπου θα συμπεριληφθούν όλα τα παραπάνω ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα φυτά της Κρήτης. Επιπλέον, αυτό τον καιρό μπορεί κανείς να δει τα φυτά αυτά στο Βοτανικό Μουσείο του ΜΑΙΧ. Επίσης, τα ενδημικά και σπάνια φυτά των Λευκών Ορέων θα εκτίθενται στο νέο «Κέντρο πληροφόρησης για τον κρητικό Αίγαγρο», που θα λειτουργήσει σύντομα στην περιοχή του Ομαλού. Η χλωρίδα του νομού Λασιθίου είναι ιδιαίτερα σημαντική και πλούσια και υπάρχει μεγάλη ποικιλία βιοτόπων στο νησί. Υπάρχουν τοπικά ενδημικά είδη φυτών (δεν εμφανίζονται σε άλλο μέρος της Κρήτης), καθώς και φυτά που δεν συναντώνται σε άλλο μέρος της Ευρώπης, αλλά τα συναντά κανείς στην Ασία και την Αφρική. Το δάσος του Σελάκανου, η χαράδρα του Χα, το φοινικόδασος του Βάι, η Χρυσή, το Κουφονήσι, οι Διονυσάδες κ.ά. αποτελούν περιοχές με μοναδική χλωρίδα.

Πανίδα Κρήτης

Οι πολλοί και διαφορετικοί οικότοποι που συναντώνται στο Ν. Ηρακλείου δημιουργούν ιδανικές συνθήκες (απομονωμένα φαράγγια με ιδιαίτερες κλιματολογικές συνθήκες, απότομες ορεινές πλαγιές με μηδαμινή την ανθρώπινη επίδραση) για την εμφάνιση ενδημικών ειδών, όπως ο ακανθοπόντικος, ο κρητικός ασβός, το κρητικό κουνάβι, η κρητική νυφίτσα ή καλογιαννού και το κρητικό αγριοκούνελο. Ο ακανθοπόντικος είναι ένα μικρόσωμο τρωκτικό, χρώματος γκρι-καφέ και έντονα αγκαθωτό (μήκος αγκαθιών δέκα περίπου χιλιοστά) στη ραχιαία περιοχή. Τρέφεται με σπόρους και άλλα φυτικά υλικά, σαλιγκάρια και αρθρόποδα, αλλά γενικά δεν υπάρχουν αναλυτικά στοιχεία, καθώς πρόκειται για σπάνιο είδος και έχουν βρεθεί ελάχιστα δείγματα. Το αγριοκούνελο είναι ένα σπάνιο είδος με εξάπλωση στα νησιά Θοδωρού και Δία. Το μήκος του σώματος μαζί με το κεφάλι είναι 30-40cm και το μήκος της ουράς 60-70mm. Το σώμα του έχει χρώμα κίτρινο-γκρίζο με καφέ, και κόκκινο-καφέ αποχρώσεις.

Η νήσος Δία θεωρείται σημαντική περιοχή για την αύξηση του πληθυσμού των κρητικών αγριοκάτσικων ή κρι-κρι, καθώς έγινε εισαγωγή ατόμων από την περιοχή της Σαμαριάς. Όμως οι διασταυρώσεις με κατοικίδια κασίκια αλλοίωσαν τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού (υβριδικά άτομα), ο οποίος απειλείται με εξαφάνιση, καθώς ολόκληρο το οικοσύστημα της νήσου απειλείται με κατάρρευση, λόγω της υπερβόσκησης. Τα τελευταία χρόνια υπήρξαν σοβαρές προσπάθειες από τη Διεύθυνση Δασών του Ν. Ηρακλείου να απομακρύνει τα κρι-κρι και τα υβριδικά άτομα, με σκοπό την ανάκαμψη της βλάστησης και την επανεισαγωγή καθαρόαιμων ειδών. Γενικά, οι ακτές του Ν. Ηρακλείου αποτελούν σημαντικούς βιότοπους για τη θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, ενώ έχει αναφερθεί αρκετές φορές και η παρουσία της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*.

Αρκετές περιοχές του Νομού Ηρακλείου έχουν χαρακτηριστεί Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ). Τα όρη Ιδη ή Ψηλορείτης, Κόφινας, Γιούχτας και η νήσος Δία είναι σημαντικές περιοχές για αρκετά είδη, όπως τα αρπακτικά πουλιά, καθώς αναπαράγονται εκεί ο γυπαετός, το όρνιο, ο χρυσαετός, ο σπιζαετός και ο πετρίτης, αλλά και η νησιωτική πέρδικα και η κοκκινοκαλιακούδα, ενώ το καλοκαίρι εμφανίζεται και ο μαυροπετρίτης.

Στο νομό Λασιθίου υπάρχουν κυρίως θηλαστικά μικρού μεγέθους, όπως ο κρητικός αγριόγατος, ο ακανθοποντικός, η κρητική μυγαλίσ (μικρόσωμο θηλαστικό), η νυφίτσα, η ζουρίδα (κουνάβι) και ο άρκαλος (ασβός). Από τα 412 είδη πουλιών που υπάρχουν ή περνούν από την Κρήτη εντυπωσιάζουν τα μεγάλα αρπακτικά, όπως ο γυπαετός,

ο χρυσαετός και το όρνιο. Ο μαυροπετρίτης, ο βασιλαετός, ο σταυραετός χρησιμοποιούν την περιοχή κατά το χειμώνα ή το καλοκαίρι για κυνήγι. Από τα μεταναστευτικά που περνούν ξεχωρίζουν ο φιδαιετός, ο καλαμόκιρκος, ο βαλτόκιρκος, ενώ στη χαράδρα του Χα συναντάται η μεγαλύτερη αποικία κοκκινοκαλιακούδας στην Κρήτη. Στο νομό υπάρχουν όλα τα είδη ερπετών (έντεκα, όλα ακίνδυνα) και αμφίβιων (τρία είδη) που υπάρχουν στην Κρήτη.

Ο Νομός Χανίων παρουσιάζει μεγάλη ποικιλότητα, όσον αφορά στην πανιδική του σύσταση. Τα Λευκά Όρη με τις ιδιαίτερες γεωλογικές διαμορφώσεις (φαράγγια, χαράδρες, πολλές και ψηλές κορυφές, περιοχές με μικρή ανθρώπινη επίδραση) δημιουργούν κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξη πληθυσμών ζώων που είναι μοναδικά τόσο στον ελληνικό χώρο όσο και στον κόσμο. Στον Εθνικό Δρυμό των Λευκών Ορέων-Σαμαριάς συναντάται το κρητικό αγριοκάτσικο ή κρι-κρι ή αγρίμι.

Τα αγριοκάτσικα αυτά σχηματίζουν ομάδες δύο έως πέντε ατόμων, ενώ πολλά αρσενικά είναι μοναχικά τον περισσότερο καιρό. Υπάρχει ιεραρχία στην κοινωνική τους οργάνωση, με τα μεγαλύτερα σωματικώς αρσενικά να κυριαρχούν στα μικρότερα, ενώ όλα τα αρσενικά από ενός έτους και πάνω κυριαρχούν σε όλα τα θηλυκά, ανεξαρτήτως ηλικίας και μεγέθους. Το οξύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει σήμερα το κρι-κρι είναι η ανάμειξη του πληθυσμού με κασίκες, με αποτέλεσμα την αλλοίωση του είδους, ενώ παρατηρούνται και θάνατοι από παράσιτα. Το διαρκώς αυξανόμενο τουριστικό ρεύμα ενοχλεί σε μεγάλο βαθμό τον πληθυσμό, ενώ σε μικρή κλίμακα γίνεται και παράνομο κυνήγι. Ένα είδος που θεωρούνταν ότι είχε εκλείψει, αλλά πρόσφατα εντοπίστηκε από ερευνητές του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, είναι ο κρητικός αγριόγατος.

Η καταστροφή των βιοτόπων και η ανθρώπινη παρουσία είναι αρνητικοί παράγοντες για την επιβίωση του υποείδους αυτού. Αλλα ενδημικά ζώα της Κρήτης είναι ο ακανθοπόντικας, ο κρητικός ασβός, το κρητικό κουνάβι και η κρητική νυφίτσα ή καλογιαννού. Ο ακανθοπόντικας είναι ένα μικρόσωμο τρωκτικό, χρώματος γκρι-καφέ και έντονα αγκαθωτό (μήκος αγκαθιών δέκα περίπου χιλιοστά) στη ραχιαία περιοχή. Τρέφεται με σπόρους και άλλα φυτικά υλικά, αλλά και με σαλιγκάρια και αρθρόποδα, όμως δεν είναι γνωστά πολλά στοιχεία, καθώς πρόκειται για σπάνιο είδος και έχουν βρεθεί ελάχιστα δείγματα.

Ο Νομός Χανίων περιλαμβάνει βιοτόπους που έχουν χαρακτηριστεί σημαντικές περιοχές για την ορνιθοπανίδα, σύμφωνα με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. Το Όρος Κουτρούλης είναι σημαντική περιοχή για τα όρνια και για άλλα αρπακτικά, καθώς εκεί αναπαράγονται ο γυπαετός, το όρνιο, ο χρυσαετός και πιθανόν και ο πετρίτης. Κατά

τη μεταναστευτική περίοδο εμφανίζονται ο σφηκιάρης και ο μαυροπετρίτης. Στη χερσόνησο Ροδοπού φωλιάζουν στους απόκρημνους βράχους αρπακτικά, όπως ο σπιζαετός και ο πετρίτης, ενώ η περιοχή βρίσκεται πάνω σε μια μεταναστευτική οδό για τους ερωδιούς και τους κίρκους.

Τα Λευκά Όρη είναι πολύ σημαντική περιοχή για το γυπαετό, το χρυσαετό, το όρνιο, τον πετρίτη, τη νησιωτική πέρδικα, το μουστακοτσιροβάκο, την κοκκινοκαλιακούδα, την κιτρινοκαλιακούδα και το σπιζαετό. Η λίμνη του Κουρνά αποτελεί σημαντικό σταθμό για διάφορα αποδημητικά πουλιά, όπως ο κρυπτοτσικνιάς, ο πορφυροτσικνιάς, η χαλκόκοτα, η μικροπουλάδα, καθώς επίσης και για τα αρπακτικά. Η τεχνητή λίμνη της Αγίας φιλοξενεί μεταναστευτικά είδη που έρχονται από την Αφρική, όπως ερωδιοί, χαλκόκοτες, καλαμοκανάδες, λευκοτσικνιάδες, πορφυροτσικνιάδες, σταχτοτσικνιάδες, κρυπτοτσικνιάδες, νυχτοκόρακες, ενώ έχουν παρατηρηθεί και ροδοπελεκάνοι.

Κλίμα Κρήτης

Το κλίμα γενικά είναι ήπιο, μεσογειακό. Το φθινόπωρο και το χειμώνα επικρατούν άνεμοι βόρειοι και βορειοδυτικοί, ενώ το καλοκαίρι γίνεται απολαυστικό από τους ασθενείς ανέμους. Όμως το θείο δώρο της ατέλειωτης ηλιοφάνειας επιτρέπει να αρχίζει κανείς τι διακοπές του από το μήνα Μάρτιο και να τις τελειώνει τέλη Οκτώβρη. Ο χειμώνας αρχίζει το Δεκέμβριο και στα πεδινά είναι γλυκός, ειδικότερα στο ανατολικό μέρος του νησιού. Τα ανατολικά και νότια παράλια της Κρήτης, έχουν τις μεγαλύτερες θερμοκρασίες της Ελλάδας στους μήνες Μάρτιο- Οκτώβρη.

Η Κρήτη έχει πλούσια βλάστηση φυτών και καρποφόρων δέντρων (εσπεριδοειδή, ελιές, αμπέλια κ.α) καθώς και υποτροπικών. Οι πεντακάθαρες θάλασσές της κερδίζουν πάντα τις "γαλάζιες σημαίες" της Ευρώπης και είναι προσιτές για όλες τις ηλικίες και για όλο το χρόνο.

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ
ΧΕΙΜΩΝΑΣ	12.0	13.5
ΑΝΟΙΞΗ	13.5	20.5
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ	25.0	33.0
ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ	20.0	23.7

Γεωλογία Κρήτης

Στην καρδιά της Μεσογείου, σταυροδρόμι πολιτισμών, η ανυπότακτη Κρήτη υπήρξε πεδίο συγκρούσεων από τα... γεννοφάσκια της! Για την ακρίβεια, το πέμπτο μεγαλύτερο νησί της Μεσογείου δημιουργήθηκε από τη σύγκρουση της αφρικανικής τεκτονικής πλάκας με την ευρασιατική, η οποία υψωνόταν καθώς γλιστρούσε πάνω από την αφρικανική. Αυτές οι κινήσεις συνεχίζονται και σήμερα, καθώς η αφρικανική πλάκα κινείται βόρεια κατά 1,5 εκατοστό το χρόνο, ενώ η ευρασιατική νοτιοδυτικά κατά 2,9 εκατοστά το χρόνο. Έτσι, η Κρήτη μεταβάλλεται διαρκώς, καθώς η βόρεια πλευρά βυθίζεται σταδιακά, ενώ αντίθετα η νότια ανυψώνεται. Αυτός είναι ίσως ο λόγος που η βόρεια πλευρά του νησιού παρουσιάζει ομαλότερες κλίσεις και μεγαλύτερες πεδινές εκτάσεις από την κακοτράχαλη νότια, όπου τα βουνά κατηφορίζουν απότομα ως τη θάλασσα.

Το νησί πήρε το σημερινό του σχήμα πριν από ένα έως τρία εκατομμύρια χρόνια. Τα ασβεστολιθικά πετρώματα που διαβρώνονταν από τα νερά της βροχής και των χειμάρρων δημιούργησαν πολλά σπήλαια και φαράγγια, τα οποία αργότερα θα αξιοποιούνταν στο έπακρο από τους κατοίκους του νησιού για προστασία από τους εισβολείς και σήμερα αποτελούν πόλο έλξης για «ψαγμένους» φυσιολάτρες ταξιδιώτες. Οι γεωλογικές μεταβολές και οι εναλλαγές των κλιματολογικών συνθηκών επηρέασαν, φυσικά, τη ζωή στο νησί. Πολλά μεγάλα θηλαστικά, όπως ο *Elephas antiquus*, ο νάνος *Elephas creticus*, ιπποπόταμοι, ρινόκεροι, άγριες αγελάδες, ελάφια και βίσονες, που αρχικά ζούσαν εδώ, εξαφανίστηκαν. Μόνο τα αγρίμια διατηρήθηκαν από τα προϊστορικά χρόνια μέχρι σήμερα. Στο νησί δεσπόζουν τρία μεγάλα ορεινά συγκροτήματα, τα Λευκά Όρη, ο Ψηλορείτης και η Δίκτη, που πλησιάζουν τα 2.500 μ. ύψος.

Η μορφολογία του νησιού χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλομορφία: ορεινές ζώνες με υψόμετρο από 400 μ. και πάνω (πάνω από τα 1.000 μ. έχουμε τις γυμνές Μαδάρες), τις ημιορεινές μεταξύ 400 μ. και 200 μ. και τις χαμηλές πεδινές με υψόμετρο μικρότερο των 200μ. και μέχρι τη θάλασσα. Στα ομηρικά χρόνια, ο Ψηλορείτης καλυπτόταν από απέραντα δάση, στα οποία οφείλει και την αρχαία ονομασία του Ίδη, από τη δωρική λέξη «ίδα», που σημαίνει δέντρα για ξύλευση, δάσος, δασωμένο βουνό. Σήμερα από τα αρχαία δάση δεν έχει μείνει σχεδόν τίποτε. Εξάλλου, η έλλειψη νερών και ποταμών και η κτηνοτροφία συντελούν ώστε τα δάση να καλύπτουν λιγότερο από το 1/10 της επιφάνειας του εδάφους και να κυριαρχούν οι φρυγανότοποι.

Φυσικά αξιοθέατα Κρήτης

Το φαράγγι της Αγίας Ειρήνης

Το φαράγγι έχει μήκος 8 χιλιόμετρα και ύψος ου κυμαίνεται από 45 έως 500 μέτρα. Το 1866 εκατό γυναίκες και παιδιά κατάφεραν να αποδράσουν από τους Τούρκους διασχίζοντάς το.

Η λίμνη της Αγίας

Μια από τις δύο λίμνες που υπάρχουν στην Κρήτη είναι αυτή της Αγίας. Βρίσκεται πλάι στο δρόμο και την άνοιξη αποτελεί τον ιδανικό χώρο για σπάνια φυτά, για πουλιά επισκέπτες αλλά και για κάθε φυσιολάτρη.

Αγιοφάραγγο

Το μήκος του φαραγγιού έχει 100 μέτρα και ψηλούς πέτρινους τοίχους.

Παραλία Πρέβελης

Η παραλία με τους Φοίνικες είναι αμμώδης και βρίσκεται στο τέλος του Κουρταλιώτικου φαραγγιού. Η περιοχή μοιάζει με τροπική λίμνη με φοίνικες, ροδοδάφνες και καταρράκτες που καταλήγουν στην θάλασσα.

Οι δρόμοι που οδηγούν στην παραλία περπατώντας είναι δύο. Ο πρώτος είναι ένα απότομο μονοπάτι από την κορυφή του λόφου μέχρι τη θάλασσα που απαιτεί κατάλληλα παπούτσια και ευκινησία. Ο άλλος δρόμος ακολουθεί το πέρασμα κατά μήκος του ποταμού μετά την τεχνητή γέφυρα και οδηγεί σε μια ταβέρνα και στη συνέχεια σ' ένα απότομο μονοπάτι για την παραλία. Ο ευκολότερος τρόπος πάντως για να φτάσετε στην περιοχή είναι με καραβάκι.

Οροσειρά Δείκτη

Η Οροσειρά Δίκτη βρίσκεται στο νομό Λασιθίου. Η ψηλότερη κορφή της είναι το όρος Δίκτη, με υψόμετρο 2148 μέτρα. Στην βόρεια πλευρά του όρους, στο Οροπέδιο Λασιθίου, βρίσκεται το σπήλαιο Δικταίον Άντρον, όπου σύμφωνα με την μυθολογία ο Δίας κρύφτηκε από τον πατέρα του, τον Κρόνο. Το Οροπέδιο Λασιθίου με τους μοναδικούς ανεμόμυλους περιβάλλεται από τις κορφές της Δίκτης και βρίσκεται σε υψόμετρο 850 μέτρων.

Σπηλιά Δικταίου Άντρα

Μινωικός Οικισμός

Το Καρφί είναι η βουνοκορφή με τους τελευταίους μινωικούς οικισμούς. Η κορυφή Καρφί ήταν αρχικά ένα ιερό όπως η Μάζα. Όταν οι Δωριείς μετανάστευσαν στην Κρήτη, οι αληθινοί Μινωίτες (Ετεοκρήτες) κατέφυγαν στο βουνό αυτό κι έχτισαν ένα οικισμό στις πλαγιές του. Ο J.D.S. Pendlebury και η Αγγλική Αρχαιολογική Σχολή έκαναν συστηματικές ανασκαφές το 1930. Από τα χωριά τους, που βρίσκονταν σε μεγάλο υψόμετρο, οι Μινωίτες είχαν θέα στο Κρητικό Πέλαγος, την Κοιλάδα της Πεδιάδας και το Οροπέδιο του Λασιθίου. Αν και είναι δύσκολο να διακρίνει κάποιος τα κτίρια και τους δρόμους της τοποθεσίας θα έχει όμως θαυμάσια θέα προς το Ηράκλειο, το Οροπέδιο Λασιθίου και το Όρος Δίκτη. Ένας τσιμεντένιος στύλος στην κορυφή σημειώνει την τοποθεσία. Ο οικισμός βρίσκεται ανάμεσα σε δύο κορυφές και πάνω στην βορειοανατολική πλευρά του Καρφιού. Ο μινωικός οικισμός επέζησε ανέπαφος εδώ για 400 περίπου χρόνια μετά την κατάκτηση της Κνωσού. Αρκετά λαμπρά θρησκευτικά αγαλματίδια έχουν βρεθεί εδώ, συμπεριλαμβανόμενης και της κυλινδρικά περιζωσμένης θεότητας με τα υψωμένα χέρια σε στάση προσευχής που εκτίθεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο του Ηρακλείου.

Λευκά Όρη

Τα Λευκά Όρη, που υψώνονται πίσω από τα Χανιά και βυθίζονται στο Λιβυκό Πέλαγος στα Σφακιά, έχουν πολλά φαράγγια και χαράδρες για τους φυσιολάτρες ή τους ενθουσιώδεις ορειβάτες. Στα Σφακιά βρίσκονται οι ψηλότερες κορυφές των Λευκών Ορέων: οι Παχνές (2.450μ.), το Κάστρο (2.218μ.) και ο Τροχάρης (2.409μ.). Το άγριο τοπίο που συνθέτουν είναι

από τα πιο εντυπωσιακά της Κρήτης. Ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει την πανοραμική θέα ταξιδεύοντας από τα Χανιά ως τα Σφακιά. Η αξέχαστη εμπειρία θα είναι γι' αυτόν το πέρασμα του φαραγγιού της Σαμαριάς καθώς και το ταξίδι που ακολουθεί μέχρι τη Χώρα Σφακίων με καραβάκι. Η θέα των Ορέων από την επαρχία Αποκορώνου είναι πολύ ενδιαφέρουσα κατά τη διάρκεια του χειμώνα και την άνοιξη, όταν αυτά είναι εντελώς καλυμμένα με χιόνι, οπότε δικαιολογούν και την ονομασία τους. Η πεζοπορία στο βουνό προς το καταφύγιο και το Οροπέδιο της Νιάτου στα 1.500 μέτρα (πάνω από το Ασκύφου) μπορεί να φανεί ενδιαφέρουσα στον επισκέπτη. Τα Λεύκα Όρη έχουν περισσότερες από 40 κορυφές που ξεπερνούν τα 2.000 μέτρα και προσφέρουν ελκυστικότετες ευκαιρίες για ορειβασία.

Οροσειρά Ψηλορείτης

Στο κέντρο του νησιού βρίσκεται η οροσειρά Ίδη ή Ψηλορείτης με την ψηλότερη κορυφή της Κρήτης, την Ίδη, στα 2.456 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Στην κορυφή αυτή μπορείτε να φτάσετε

από τις Καμάρες σε έξι με επτά ώρες. Υπάρχει ωστόσο ένα αρκετά πιο εύκολο μονοπάτι από το Οροπέδιο Νίδα. Το μονοπάτι αυτό αρχίζει από το Ιδαίον Άντρον και η πεζοπορία προς την κορυφή διαρκεί περίπου τρεις με τέσσερις ώρες. Η ανάβαση μπορεί να γίνει κατά τη διάρκεια της άνοιξης και του καλοκαιριού και πρέπει να έχετε μαζί σας νερό και ζεστά ρούχα.

Νησάκι Θεοδώρου

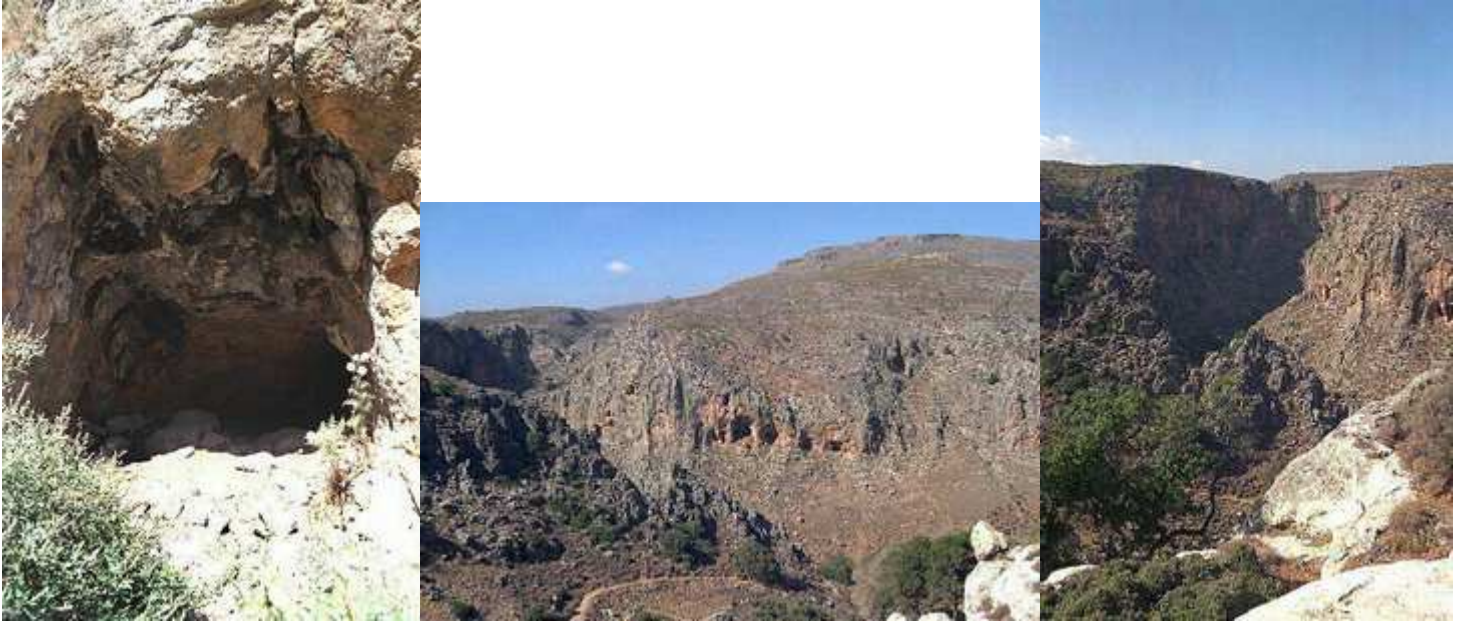
Μπροστά στην παραλία υπάρχει το μικρό νησάκι Θεοδώρου, όπου κατοικεί το προστατευόμενο είδος των αγρίων αίγαγρων (Κρι-Κρι) της Κρήτης. Γι' αυτό άλλωστε απαγορεύεται αυστηρά η αποβίβαση στο νησάκι.

Σπηλιά Τράπεζας

Το μονοπάτι είναι στα ανατολικά του χωριού Τζερμιάδο, έξω από τον κεντρικό δρόμο. Η σπηλιά ήταν τόπος λατρείας κατά τους Νεολιθικούς, Μινωικούς, Ελληνιστικούς και Βυζαντινούς Χρόνους. Η σημασία πάντως της σπηλιάς μειώθηκε όταν το Δικταίο Άντρο χρησιμοποιήθηκε ως τόπος λατρείας κατά τη διάρκεια της Προανακτορικής Περιόδου.

Κοιλάδα του Θανάτου

Από την Άνω Ζάκρο υπάρχει ένα μονοπάτι για την Κοιλάδα του Θανάτου. Σ' αυτό το φαράγγι βρίσκονται σπηλιές που χρησιμοποιούνταν ως τάφοι στους Μινωικούς Χρόνους. Το φαράγγι έχει έξοδο στην Κάτω Ζάκρο πίσω από την αρχαιολογική περιοχή. Μπορείτε να παρκάρετε έξω από την πόλη μετά την έπαυλη. Η πεζοπορία καλύπτει απόσταση περίπου 8 χιλιομέτρων και διαρκεί γύρω στις 2.5 ώρες.

Φωτογραφικό υλικό

φυσικό περιβάλλον

Χλωρίδα

Πανίδα

Πηγές:

1. www.google.com

2. www.crete.tournet.gr

3. www.wikipedia.com

4. www.europe-greece.com

5. www.lemnos.gr

6. εγκυκλοπαίδεια Δομή

Οι μαθητές:

[Φεγγερός Γιάννης \(Γ3\)](#)

[Χαλκιάς Δημήτρης \(Γ3\)](#)

[Φενερίδης Βενιαμίν \(Γ3\)](#)

[Πετής Μάνος \(Γ3\)](#)

Ιστοαία 2011

Τέλος